

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการเรียนรายวิชาการเขียนบทภาพยนตร์
และการเล่าเรื่อง

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SCREENWRITING AND
STORYTELLING COURSEWORK

¹ชาญวิทย์ พรหมพิทักษ์ และ ²นันททอง ทองใบ

¹Chanwit Prompitak and ²Nubthong Thongbai

มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

Sripatum University, Thailand

¹Chanwit.pr@spu.ac.th, ²nubthong.th@spu.ac.th

Received: February 6, 2026; **Revised:** February 25, 2026; **Accepted:** February 26, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยเฉพาะโมเดลภาษาขนาดใหญ่ (Large Language Models) ได้แก่ ChatGPT และ Gemini ในกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาการเขียนบทภาพยนตร์และการเล่าเรื่อง เพื่อยกระดับสมรรถนะการสร้างสรรค์ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื้อหาของบทความครอบคลุมการประยุกต์ใช้ใน 3 มิติหลัก ได้แก่ 1) การแสวงหาแนวความคิดและการสร้างพล็อตเรื่อง ผ่านแนวคิดการผสมผสานความคิดสร้างสรรค์ (Combinatorial Creativity) 2) การพัฒนาตัวละครและมิติเชิงจิตวิทยาด้วยการจำลองสถานการณ์บทบาทสมมติ (Role-play Simulation) และ 3) การออกแบบโครงสร้างบทภาพยนตร์ตามแนวคิดลำดับเหตุการณ์ (Sequence Approach) รวมถึงการขัดเกลาบทสนทนาและนัยระหว่างบรรทัด (Subtext) ผลการวิเคราะห์เชิงปฏิบัติชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการ AI อย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการ 3 ระยะ (Pre-writing, Production และ Reflection) ช่วยลดอุปสรรคด้านภาวะตึงตันทางความคิด (Writer's Block) และเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตรรกะเชิงโครงสร้าง อย่างไรก็ตาม บทความได้นำเสนอข้อควรระวังที่สำคัญในการใช้งานจริง ได้แก่ ความเสี่ยงจากข้อมูลที่ผิดพลาด (Hallucinations) ภาวะลดทอนทักษะพื้นฐานจากการพึ่งพาเทคโนโลยีเกินความจำเป็น และการรักษาเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Original Voice) ของนักเขียน บทความนี้สรุปว่าความสำเร็จในการเรียนการสอนยุคดิจิทัลขึ้นอยู่กับการสร้างสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในฐานะผู้ช่วยสร้างสรรค์ (Co-creative Partner) กับการรักษาการตัดสินใจเชิงศิลปะโดยมนุษย์ เพื่อผลิตนักเล่าเรื่องที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ปัญญาประดิษฐ์, ChatGPT, Gemini, การเขียนบทภาพยนตร์, การเล่าเรื่อง, การออกแบบตัวละคร

Abstract

This academic article aims to present a framework for integrating Artificial Intelligence (AI), specifically Large Language Models such as ChatGPT and Gemini, into the pedagogy of screenwriting and storytelling courses to enhance the creative competencies of higher education students. The content encompasses three primary dimensions of practical application: 1) Ideation and plotting through the lens of Combinatorial Creativity; 2) Character development and psychological dimensions using Role-play Simulation; and 3) Structural design through the Sequence Approach and the refinement of dialogue and narrative subtext. The practical analysis indicates that systematic AI integration across three stages—Pre-writing, Production, and Reflection—effectively mitigates writer's block and improves the efficiency of structural logic analysis. However, the article highlights critical practical cautions, including the risks of AI hallucinations, fundamental skill regression due to over-reliance, and the necessity of preserving the author's original voice. The article concludes that success in digital-age pedagogy depends on balancing the use of intelligent technology as a co-creative partner with human artistic decision-making to develop storytellers capable of adapting to technological evolution sustainably.

Keywords: Artificial Intelligence, ChatGPT, Gemini, Screenwriting, Storytelling, Character Design

บทนำ

ในทศวรรษปัจจุบัน การรุกคืบของปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ (Disruption) ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเฉพาะด้านการผลิตเนื้อหา และงานเขียนบทภาพยนตร์ การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลโดยตรงต่อแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการเขียนบทภาพยนตร์และการเล่าเรื่อง ซึ่งเดิมเน้นทักษะการสร้างสรรค์จากประสบการณ์และสัญชาตญาณส่วนบุคคลเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสนับสนุน (Supportive Tool) ที่ช่วยลดภาระทางปัญญาในงานพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มุ่งเน้นไปยังทักษะการเล่าเรื่องในระดับที่สูงขึ้น (Higher-Order Thinking) (เทียนขาว, 2567) เพื่อแก้ปัญหาภาวะติดตันทางความคิด (Writer's Block) และข้อจำกัดในการเชื่อมโยงโครงสร้างบทภาพยนตร์ที่มีความซับซ้อน AI จึงเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้ช่วยสร้างสรรค์ (Co-Creative Partner) ที่สามารถวิเคราะห์รูปแบบข้อมูลมหาศาลเพื่อเสนอทางเลือกที่หลากหลาย (Divergent Thinking) ให้แก่ผู้เรียน (Miller, 2020)

การบูรณาการ AI ในห้องเรียนยุคใหม่จึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงเครื่องมือผลิตข้อความ (Text Generator) ไปสู่การเป็นพื้นที่ทดลองทางความคิด (Conceptual Sandbox) ที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถทดสอบสมมติฐานของการเล่าเรื่อง (Narrative Hypotheses) ได้ในเวลาอันสั้น บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งสำรวจกระบวนการและแนวทางการนำปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ในรายวิชาการเขียนบทภาพยนตร์ โดยเน้นย้ำถึงความสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่กับการรักษาอัตลักษณ์ทางศิลปะและความเข้าใจในมิติความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเล่าเรื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษาสู่การเป็นนักเล่าเรื่องมืออาชีพในยุคดิจิทัลที่ต้องทำงานร่วมกับเทคโนโลยีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2567)

การแสวงหาแนวความคิดและการสร้างพลอต (Ideation and Plotting)

ในกระบวนการสร้างสรรค์ขั้นต้น การใช้ปัญญาประดิษฐ์เข้ามามีบทบาทในการข้ามพ้นขีดจำกัดของ "จินตนาการส่วนบุคคล" ไปสู่การสำรวจความเป็นไปได้ที่หลากหลายผ่านฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) โดยกระบวนการนี้สามารถบูรณาการเข้ากับทฤษฎีและแนวคิดทางภาพยนตร์ได้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้ร่วมกับทฤษฎีโครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Structure Theories)

การใช้ AI ช่วยจำลองโครงสร้างตามแนวคิด The Hero's Journey ของ Joseph Campbell หรือ Three-Act Structure ของ Syd Field เพื่อวิเคราะห์หัวแนวคิดเริ่มต้น (Seed

Idea) มีจุดพลิกผัน (Plot Points) ที่แข็งแรงพอหรือไม่ รวมถึงตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง “เหตุ” และ “ผล” (Causality) ตามหลักการเขียนบทภาพยนตร์คลาสสิก

2. การขยายขอบเขตจินตนาการด้วยแนวคิด Combinatorial Creativity ตามแนวคิดของ Margaret Boden ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการผสมผสานแนวคิดเดิมในรูปแบบใหม่ AI มีสมรรถนะสูงในการทำ Divergent Thinking ช่วยให้นักศึกษасร้าง High Concept ที่แปลกใหม่ผ่านการ Prompting เช่น การผสมข้ามประเภทภาพยนตร์ (Genre) เพื่อหาช่องว่างทางการเล่าเรื่องใหม่ๆ

3. เครื่องมือและแอปพลิเคชัน AI ที่ใช้งานได้จริงในปัจจุบัน ในการเรียนการสอนวิชาการเขียนบท นักศึกษาสามารถใช้แอปพลิเคชันเฉพาะทางเพื่อยกระดับการทำงาน ดังนี้

- **ChatGPT** ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการทำ Brainstorming เพื่อขยาย Logline ให้เป็น Premise ที่สมบูรณ์ และช่วยจัดทำโครงสร้างเหตุการณ์แบบ Beat Sheet ได้อย่างรวดเร็ว
- **Gemini** โดดเด่นด้านการเชื่อมต่อข้อมูลปัจจุบันและวิเคราะห์บริบทเชิงวัฒนธรรม ช่วยให้นักศึกษาสามารถตรวจสอบความสมเหตุสมผลของข้อมูลเฉพาะทางหรือหาแรงบันดาลใจจากเหตุการณ์จริงมาประกอบพล็อตเรื่องได้

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้

1) การสร้าง High Concept (ChatGPT) นักศึกษาอาจใช้ Prompt ว่า “จงเสนอไอเดียพล็อตเรื่อง 5 แนวทาง โดยผสมประเภทภาพยนตร์ไทยย้อนยุค (Period Drama) เข้ากับแนวไซไฟดิสโทเปีย (Sci-Fi Dystopia) โดยเน้นความขัดแย้งเรื่องการใช้เทคโนโลยีในหมู่บ้านห่างไกล”

2) การวิเคราะห์โครงสร้าง (Gemini) นักศึกษาป้อนโครงเรื่องย่อแล้วใช้คำสั่ง “ช่วยวิเคราะห์พล็อตเรื่องนี้ตามโครงสร้าง 'Save the Cat' ของ Blake Snyder โดยระบุจุดหักมุม (Midpoint) ที่สามารถเปลี่ยนทิศทางอารมณ์ของตัวละครหลักจากความหวังเป็นความสิ้นหวัง พร้อมเหตุผลประกอบตามทฤษฎี”

3) การทดลอง "What If?" Scenario ให้นักศึกษาใช้ AI จำลองสถานการณ์ว่า “หากตัวละครเอกตัดสินใจไม่เปิดกล่องปริศนาในตอนจบองก์ที่ 1 จะส่งผลต่อเหตุการณ์ในองก์ที่ 3 อย่างไรบ้าง จงเสนอทางเลือกที่ส่งผลกระทบต่อจิตวิทยาตัวละครสูงสุด 3 รูปแบบ”

การพัฒนาตัวละครและมิติเชิงจิตวิทยา (Character Development)

การสร้างตัวละครที่สมจริงและมีพลังเป็นหัวใจสำคัญของการเขียนบทภาพยนตร์ ในระดับวิชาการ ตัวละครต้องประกอบด้วยโครงสร้างทางจิตวิทยาและเป้าหมายที่ชัดเจน ปัญญาประดิษฐ์สามารถเข้ามาช่วยให้นักศึกษาสำรวจ “โลกภายใน” ของตัวละครได้อย่างลึกซึ้งผ่านแนวคิด ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดมิติของตัวละคร (Three-Dimensional Character)

ตามแนวคิดของ Lajos Egri (1946) ตัวละครที่มีมิติประกอบด้วยมิติทางสรีระ สังคม และจิตวิทยา นักศึกษาสามารถใช้ AI ในการสร้างฐานข้อมูลตัวละครที่ซับซ้อน โดยป้อนชุดข้อมูลพื้นฐานแล้วให้ AI วิเคราะห์ทัศนคติหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์ เพื่อให้เกิดความสมเหตุสมผลตามหลักพฤติกรรมศาสตร์

2. การสร้างความต้องการ (Want) และความจำเป็น (Need)

AI ช่วยนักศึกษาในการทำ Archetype Analysis โดยอ้างอิงจากแนวคิดจิตวิทยาของ Carl Jung เพื่อตรวจสอบว่าตัวละครหลัก (Protagonist) มีความขัดแย้งในใจ (Internal Conflict) ที่แข็งแกร่งพอจะขับเคลื่อนเรื่องราวไปจนจบหรือไม่ (Indick, 2004)

3. การจำลองสถานการณ์และบทสนทนาด้วย AI (Character AI Simulation)

- ChatGPT** โดดเด่นในการร่างประวัติโดยย่อ (Biography) และการสร้างระบบนิเวศความสัมพันธ์ของตัวละคร (Character Ecosystem) ช่วยให้นักศึกษาเห็นความเชื่อมโยงของตัวละครหลักและตัวละครรองได้อย่างเป็นระบบ
- Gemini** มีประสิทธิภาพสูงในการจำลองบทสนทนาและการทดสอบบุคลิกภาพ นักศึกษาสามารถป้อนบุคลิกตัวละครแล้วให้ Gemini สวมบทบาทเพื่อโต้ตอบ (Role-Play) ช่วยในการค้นหาน้ำเสียงเฉพาะตัว (Voice) ของตัวละครนั้นๆ

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้

1) การวิเคราะห์มิติจิตวิทยา (ChatGPT) นักศึกษาใช้ Prompt ว่า “ช่วยสร้างโปรไฟล์ตัวละครชายอายุ 45 ปี เป็นอดีตนายธนาคาร แต่ปัจจุบันต้องมาเป็นคนขับรถรับจ้าง โดยวิเคราะห์มิติทางจิตวิทยาตามทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ และสร้างเงื่อนไขที่เป็นความลับ 3 ข้อที่ตัวละครนี้ไม่กล้าบอกใคร”

2) การจำลองสถานการณ์สัมภาษณ์ตัวละคร (Gemini) นักศึกษาสั่งการว่า “จงสวมบทบาทเป็นตัวละครหญิงที่เพิ่งสูญเสียความทรงจำและตื่นขึ้นมาในสถานที่แปลกหน้า ฉันจะ

สัมภาษณ์เธอเพื่อทดสอบปฏิกิริยาตอบสนองและระดับความหวาดระแวงของเธอ ให้เธอตอบคำถามด้วยน้ำเสียงประชดประชัน”

3) การตรวจสอบความขัดแย้ง (ChatGPT) ใช้คำสั่ง “จากตัวละครหลักที่ฉันสร้างขึ้น ช่วยวิเคราะห์ว่า ความต้องการภายนอก (Want) และ ความจำเป็นภายใน (Need) ของเขาย้อนแย้งกันอย่างไร พร้อมทั้งช่วยเสนอสถานการณ์ที่บังคับให้เขาต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งในตอนจบองค์ที่ 2”

การออกแบบโครงสร้างและบทสนทนา (Structuring and Dialogue Refinement)

เมื่อแนวคิดและตัวละครได้รับการพัฒนาจนชัดเจน ขั้นตอนต่อมาคือการจัดระเบียบเหตุการณ์ให้กลายเป็นโครงสร้างที่มีพลังและการสร้างบทสนทนาที่สะท้อนบุคลิกภาพ ปัญหาประดิษฐ์ในปัจจุบันมีสมรรถนะสูงในการวิเคราะห์จังหวะการเล่าเรื่อง (Pacing) และการปรับแต่งระดับภาษาให้เหมาะสมกับบริบท

1. การตรวจสอบโครงสร้างและลำดับเหตุการณ์ (Structural Integrity and Sequence Approach)

การใช้ AI ช่วยออกแบบโครงสร้างสามารถอ้างอิงแนวคิด Sequence Approach ของ Frank Daniel โดยแบ่งบทภาพยนตร์ออกเป็น 8 ส่วนย่อย เพื่อให้การเล่าเรื่องมีจุดมุ่งหมาย นักศึกษาสามารถใช้ AI ในการร่าง Beat Sheet และให้ระบบตรวจสอบว่าในแต่ละลำดับเหตุการณ์ มีความขัดแย้งและการคลี่คลายที่สมมูลหรือไม่ รวมถึงตรวจสอบช่องโหว่ของพล็อต (Plot Holes) ตามหลักตรรกศาสตร์ (Field, 2005)

2. การสร้างบทสนทนาและนัยระหว่างบรรทัด (Dialogue and Subtext)

ตามแนวคิดของ Robert McKee (2016) บทสนทนาที่ดีต้องมี "Subtext" หรือนัยที่ซ่อนอยู่ภายใต้คำพูด AI สามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือขัดเกลาบทสนทนาที่ตรงไปตรงมาเกินไป (On-the-nose dialogue) โดยนักศึกษามารถสั่งให้ AI ปรับน้ำเสียงให้นัยสำคัญโดยไม่ต้องกล่าวออกมาตรง ๆ รวมถึงตรวจสอบความแตกต่างของน้ำเสียงตัวละคร (Distinct Character Voices)

3. เครื่องมือและแอปพลิเคชัน AI ที่ใช้งานได้จริง

- ChatGPT มีประสิทธิภาพสูงในการจัดทำโครงสร้างบทแบบทีละฉาก (Scene-by-scene outline) และการช่วยสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละช่วงของบทภาพยนตร์

- Gemini โดดเด่นด้านการวิเคราะห์อารมณ์และโทน (Tone Analysis) ของบทสนทนา สามารถช่วยตรวจสอบได้ว่าระดับภาษาที่ใช้ในบทสนทนาสอดคล้องกับยุคสมัยหรือบริบททางสังคมของตัวละครหรือไม่

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้

- 1) การวิเคราะห์โครงสร้าง (ChatGPT) นักศึกษาป้อนโครงเรื่องและใช้ Prompt ว่า “ช่วยวาง Beat Sheet ของบทภาพยนตร์เรื่องนี้ตามโครงสร้าง 8 Sequences ของ Frank Daniel โดยระบุว่าในแต่ละ Sequence จะต้องมียุค Climax ย่อยอย่างไรเพื่อให้ผู้ชมติดตามต่อ”
- 2) การปรับปรุง Subtext (Gemini) นักศึกษาป้อนบทสนทนาเดิมแล้วสั่งว่า “บทสนทนาย่หว่างคู่รักที่กำลังจะเลิกกันฉากนี้ดูตรงไปตรงมาเกินไป ช่วยปรับให้ทั้งคู่พูดคุยกัันเรื่องการช่อมก่อกน้ำที่เสีย แต่ให้นัยระหว่างบรรทัดสื่อถึงความสัมพันธ์ที่พังทลายและช่อมไม่ได้อีกต่อไป”
- 3) การตรวจสอบความสอดคล้อง (ChatGPT) ใช้คำสั่ง “ช่วยตรวจสอบบทสนทนาของตัวละครที่มาจากชนชั้นแรงงานในยุคปี 2500 ว่าคำศัพท์ที่ใช้มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ และเสนอคำส่ล่งในยุคนั้นเพื่อเพิ่มความสมจริง”

กระบวนการเรียนการสอนและการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ในรายวิชาการเขียนบทภาพยนตร์ (Teaching and Learning Process for AI-Integrated Screenwriting Course)

การบูรณาการ AI เข้าสู่ห้องเรียนเขียนบทภาพยนตร์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม สามารถจัดลำดับการสอนออกเป็น 3 ระยะหลัก (Stages) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่สูญเสียตัวตนในการสร้างสรรค์ สามารถทำได้ดังนี้

1. ระยะเตรียมการเขียน (Pre-writing Stage): การขยายขอบเขตจินตนาการ

ในระยะนี้ ผู้สอนควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้ AI เป็น “กระจกสะท้อนความคิด” เพื่อหาความเป็นไปได้ใหม่ๆ ตัวอย่างเช่น ผู้สอนกำหนดหัวข้อ “ความขัดแย้งในโลกอนาคต” ให้นักศึกษาใช้ Gemini ในการสืบค้นแนวโน้มเทคโนโลยีในปัจจุบัน แล้วนำข้อมูลนั้นมาสร้างความเป็นไปได้ในโลกภาพยนตร์ (World Building) นักศึกษาป้อนคำสั่งให้ ChatGPT ช่วย Generate รายการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในสังคมยุค AI 10 ข้อ จากนั้นเลือกมา 1 ข้อ เพื่อพัฒนาเป็นพล็อตเรื่องเบื้องต้น วิธีนี้ช่วยให้นักศึกษาข้ามผ่านอาการสมองตื้อ (Writer's Block) ได้อย่างรวดเร็ว

2. ระยะการสร้างสรรค์ (Production Stage) การทดลองและจำลองสถานการณ์

ระยะนี้เน้นการลงรายละเอียดในบทภาพยนตร์ โดยใช้ AI ในการทดสอบตรรกะและมิติของเรื่อง ตัวอย่างเช่น เมื่อนักศึกษาเขียนบทฉากสำคัญเสร็จ เช่น ฉากการเจรจาต่อรอง ให้

นักศึกษานำบทนั้นไปป้อนใน Gemini แล้วสั่งให้ AI สวมบทบาทเป็นตัวละครฝ่ายตรงข้ามเพื่อโต้ตอบ จากนั้นนักศึกษาใช้ ChatGPT วิเคราะห์โครงสร้าง 8 Sequences ว่าแต่ละช่วงมีความน่าติดตามพอหรือไม่ และให้นักศึกษาใช้ Gemini ในการทดลองเปลี่ยนน้ำเสียง (Tone) ของบทสนทนา เช่น "ลองปรับบทสนทนาให้ดูเหมือนภาพยนตร์แนวฟิล์มนัวร์ (Film Noir)" เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลลัพธ์เชิงศิลปะ

3. ระยะการสะท้อนคิดและวิพากษ์ (Reflection & Revision Stage) การประเมินผล

ขั้นตอนที่สำคัญที่สุด คือ การให้นักศึกษาวิพากษ์สิ่งที่ AI นำเสนอ เพื่อยืนยันความคิดหลักของผู้เขียน (Authorial Intent) ตัวอย่างเช่น ให้นักศึกษาส่งบทฉากที่ตนเองเขียนคู่กับฉากที่ AI ช่วยปรับปรุง พร้อมเขียนบันทึกสะท้อนคิด (Reflection Note) ว่าเหตุใดจึงเลือกใช้ หรือไม่เลือกใช้ ข้อเสนอจาก AI จากนั้นให้นักศึกษาป้อนบททั้งเรื่องให้ ChatGPT ช่วยตรวจสอบช่องโหว่ของพล็อต (Plot Holes) และนักศึกษาต้องพิจารณาว่าข้อโต้แย้งของ AI มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ และจะแก้ไขอย่างไรให้ยังคงแนวคิดหลักของเรื่องไว้

การบูรณาการในลักษณะนี้ จะช่วยเปลี่ยนสถานะของนักศึกษาจาก “ผู้รับคำสั่ง” เป็น “ผู้ควบคุมเทคโนโลยี” (AI Prompt Engineer) ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของนักเขียนบทยุคใหม่ที่ต้องทำงานร่วมกับเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณ

ข้อควรระวังในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในงานเขียนบท (Practical Cautions)

แม้ปัญญาประดิษฐ์จะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง แต่การนำ AI มาใช้ในกระบวนการเขียนบทภาพยนตร์มีข้อควรระวังเชิงเทคนิคและเชิงวิชาการที่ต้องตรวจสอบอย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. ความถูกต้องของข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์มีโอกาสสร้างข้อมูลที่ดูเหมือนจริง แต่ผิดพลาตทางข้อเท็จจริง (False facts) เช่น ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ กฎหมายเฉพาะทาง หรือบริบทวัฒนธรรมไทยที่เฉพาะเจาะจง นักศึกษาต้องทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Check) ทุกครั้งเมื่อใช้ AI ช่วยสืบค้นข้อมูลประกอบบทภาพยนตร์ และไม่ควรใช้ข้อมูลจาก AI โดยไม่มีแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้มารองรับ

2. การพึ่งพาเทคโนโลยีจนลดทอนทักษะพื้นฐาน (Skill Regression) ความสะดวกในการใช้คำสั่ง (Prompt) เพื่อสร้างบทสนทนาหรือโครงเรื่องอาจทำให้นักศึกษาละเลยการฝึกฝนทักษะการความคิด เช่น การฝึกเขียนบทสนทนาจากประสบการณ์จริง หรือการแก้ปัญหาโครงเรื่องด้วยตรรกะของมนุษย์ (UNESCO, 2023) ดังนั้น ผู้สอนควรสุ่มตรวจและให้นักศึกษาอธิบายเหตุผลเบื้องหลังของพล็อตเรื่องที่ AI สร้างขึ้น เพื่อยืนยันว่านักศึกษามีความเข้าใจในโครงสร้างเรื่องอย่างแท้จริง

3. ความซ้ำซากของรูปแบบการเล่าเรื่อง (Generic Storytelling) AI มักจะประมวลผลผลลัพธ์ที่เป็นไปตามมาตรฐานของฐานข้อมูลส่วนใหญ่ ส่งผลให้พล็อตเรื่องหรือบทสนทนาขาดลักษณะเฉพาะตัว และ มักจบลงด้วยบทสรุปแบบสูตรสำเร็จ นักศึกษาจึงควรใช้ AI ในร่างแรก หรือใช้เป็นทางเลือก และต้องปรับแต่งเนื้อเรื่องด้วยสัญชาตญาณความเป็นมนุษย์ (Human Touch) เพื่อให้งานมีเสน่ห์ และแตกต่างจากงานที่ผลิตโดย AI

4. อคติจากการประมวลผล (Data Bias) เนื่องจาก AI เรียนรู้จากชุดข้อมูลมหาศาล ซึ่งอาจมีความลำเอียงทางวัฒนธรรมตะวันตก หรือภาพจำเดิมๆ (Stereotypes) ดังนั้น นักศึกษาต้องระวังการผลิตซ้ำตัวละครที่เป็น "ภาพจำซ้ำซาก" เช่น ตัวละครผู้ร้ายที่มีลักษณะทางกายภาพ หรือเชื้อชาติเฉพาะกลุ่ม ซึ่งอาจส่งผลต่อความละเอียดอ่อนทางสังคมในผลงาน (Noble, 2018)

สรุป

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการเรียนรายวิชาการเขียนบทภาพยนตร์และการเล่าเรื่อง คือ ก้าวสำคัญสู่การเรียนรู้แบบ Human-AI Collaboration ซึ่งมีศักยภาพในการทลายกำแพงแห่งความคิดสร้างสรรค์และช่วยให้การจัดการโครงสร้างบทภาพยนตร์มีความเป็นระบบมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญญาประดิษฐ์เป็นเพียงเครื่องมือ "เสริมขยาย" จินตนาการเท่านั้น หัวใจของการเล่าเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกและความเปราะบางของมนุษย์ ยังคงเป็นปริณิณทลที่ต้องอาศัยประสบการณ์และการสังเคราะห์จากมนุษย์เท่านั้น

การจัดการเรียนการสอนในอนาคตจึงต้องปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นผลลัพธ์สุดท้าย มาเป็นการให้ความสำคัญกับ "กระบวนการคิดวิพากษ์" (Critical Process) เพื่อสร้างนักเล่าเรื่องรุ่นใหม่ที่สามารถควบคุมเทคโนโลยีอัจฉริยะได้อย่างเท่าทัน โดยยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางศิลปะ และความเข้าใจในมนุษย์ ซึ่งเป็นแก่นแท้ของการสื่อสารผ่านโลกภาพยนตร์อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). *แนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ในการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียนขาว, ศ. (2567). “การทดลองการใช้เทคนิคการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนาการเขียนเล่าเรื่อง”. *วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี รัชใช้สังคม*, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567): 82–91.

- Boden, M. A. (2004). *The creative mind: Myths and mechanisms* (2nd ed.). London: Routledge.
- Egri, L. (1946). *The Art of Dramatic Writing: Its Basis in The Creative Interpretation of Human Motives*. New York: Simon & Schuster.
- Field, S. (2005). *Screenplay: The foundations of screenwriting*. New York: Delta.
- Gulino, P. J. (2004). *Screenwriting: The sequence approach*. London: Continuum.
- Indick, W. (2004). *Psychology for screenwriters: Building conflict in your script*. Los Angeles: Michael Wiese Productions.
- McKee, R. (2016). *Dialogue: The art of verbal action for page, stage, and screen*. London: Methuen Drama.
- Miller, A. I. (2020). *The artist in the machine: The world of AI-powered creativity*. Cambridge: MIT Press.
- Noble, S. U. (2018). *Algorithms Of Oppression: How Search Engines Reinforce Racism*. New York: NYU Press.
- Snyder, B. (2005). *Save the cat! The last book on screenwriting you'll ever need*. Los Angeles: Michael Wiese Productions.
- UNESCO. (2023). *Guidance For Generative AI In Education and Research*. Paris: UNESCO Publishing.
- United States Patent and Trademark Office. (2024). *Inventorship Guidance For AI-Assisted Inventions*. Retrieved February 5, 2026, from <https://www.uspto.gov/>
- Vogler, C. (2020). *The writer's journey: Mythic structure for writers*. 4th ed. Los Angeles: Michael Wiese Productions.
- Yorke, J. (2014). *Into the woods: A five-act journey into story*. New York: Abrams Press.